

Investigating the Translation of Proper Names in the Documentary "Ma'alem Men Khuzestan" on Al-Kawthar Channel Based on Van Coillie's Theory

Nafiseh Emari

Allahyari

Master of Arabic Translation, Semnan University, Semnan, Iran

Ali Zeighami

Associate Professor, Department of Arabic Language and Literature, Semnan University, Semnan, Iran

Habib Keshavarz

Assistant Professor, Department of Arabic Language and Literature, Semnan University, Semnan, Iran

Abstract

In post-coronavirus societies and the return of enthusiasm and motivation of people to exchange cultures and travel, the need for translation is felt more than ever. In the meantime, different branches of the tourism industry have been associated with interpretation. The purpose of this research is to find the most suitable solutions in the translation of proper names of tourism, know the most used strategy from the ten strategies of Van Coillie's theory (2007) in this documentary, and learn about its challenges. The research method is descriptive-analytical, in which 200 proper names were extracted from the tourism-historical documentary "Ma'alem Men Khuzestan" (Khuzestan at a Glance in Farsi) which was broadcast on Al-Kawthar International Channel, and after comparing the samples in the two Persian and Arabic versions of the documentary, it has been criticized and analyzed based on Van Coillie's theory. The research results indicate that the strategy of not translating, reproducing and copying has been used more than others. In the field of tourism, the strategy of non-translation, reproduction, and copying is considered the most appropriate translation strategies, because introducing the unique attractions of a region is one of the goals of the translator in this type of text, which must be preserved and distinguished by mentioning its original name. Other strategies are reproduction along with phonetic or morphological adaptation to the target language, deletion, non-translation along with additional explanation, and replacement with an equivalent in the target language, respectively.

Keywords: Translation Strategies, Proper Names, Van Coillie, Al-Kawthar, Tourism.

The present paper is adapted from a master's thesis of the Arabic Language Translation, Semnan University.

Corresponding Author: zeighami@semnan.ac.ir

How to Cite: Emari Allahyari, N., Zeighami, A., and Keshavarz, H. (2023). Investigating the Translation of Proper Names in the Documentary "Ma'alem Men Khuzestan" on Al-Kawthar Channel Based on Van Coillie's Theory. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 13(28), 359-384. doi: 10.22054/RCTALL.2023.73646.1674

Introduction

Knowing the specific cultural, tourism, historical, and architectural elements of each country requires familiarity with translation approaches, which includes new researches in the field of translation of proper names. With the progress of communication and the increasing connection of all types of tourism, including cultural, religious, medical, urban, etc., with the Arabic language, the importance of translating proper names doubles.

This documentary was produced by Maziar Mohajer Soltani and its text was translated into Arabic by Alireza Khajehpour. The narrators are Reza Mansour Jassim, Basmeh Shekarchi, and Manar Qitouli.

Questions and Hypotheses

1- What are the challenges in the translation of proper names of tourism in Persian and Arabic languages in Van Coillie's theory?

Analyzing Arabic proper names through a Western theory faces many challenges, because these strategies correspond to the structure of English grammar. The lack of Persian or Arabic theories in the translation of proper names and the lack of translation of Van Coillie's books are other problems of this research.

2- In oral texts of tourism, what is the most appropriate strategy for translating proper names?

It seems that combining several strategies is the best solution for translating proper names of tourism.

3- What is the most frequent method in translating proper names in this documentary and why is this method used more?

It seems that the strategy of not translating, reproducing and copying has been used more than other strategies to preserve the priorities of the text or the author and transfer the cultural richness of the source language.

Literature Review

In general, no research has been conducted on the translation of Persian proper names into Arabic in an oral tourism text. However, few research studies have been done on the translation of proper names in religious texts (Qur'an) and literary texts (novels).

Methodology

The research method is descriptive-analytical. In a way, 200 proper names were extracted from this documentary which was made in 1390-91 AH and was broadcast in 1395 in 13 episodes of 20 minutes on Al-Kawthar International Channel. After comparing samples in the two Persian and Arabic versions of the documentary, it was criticized and analyzed based on the ten strategies of Van Coillie's theory.

In the theoretical literature section, the definition of proper and common nouns was mentioned, and different views on the division of proper names were also expressed.

The ten axes of Van Coillie's theory are 1) Non-translation, reproduction, and copying. 2) Non-translation with additional explanations in the text or the footnote. 3) Replacement of personal name by a common noun. 4) Phonetic or morphological adaptation to the target language. 5) Replacement with the equivalent in the target language. 6) Replacement by a more widely known name from the source culture or an internationally known name with the same function. 7) Replacing a name with another name from the target language or substitution. 8) Translation of names with a particular connotation. 9) Replacement by a noun with another or additional connotation. 10) Delete. After presenting the ten strategies of Van Coillie's theory, 5 strategies were used by the translator more than other strategies, and under each strategy, explanations and several examples of those strategies and the percentage of their use compared to 200 samples were mentioned in the data analysis section.

Conclusion

The strategy of non-translation, reproduction, and copying was recognized as the most used strategy of this documentary by 36%, and one can understand the source-oriented perspective of the documentary translator. According to statistics, the copying of the names of geographical places with 57% is more than the copying of the names of characters with 38%. In the field of tourism, the strategy of non-translation, reproduction, and copying is considered the most suitable translation strategy, because introducing the unique attractions of a region is one of the goals of the translator in this type of texts, which should be preserved and distinguished by mentioning its original name. In the second strategy, the criterion is the way of pronouncing a proper name with the phonetic rules of the target

language, and the translation method had a special place in this strategy. In the third strategy, complete and incomplete deletion has occurred in some proper names. The fourth strategy or copying with additional explanations was used to inform the audience and express its implicit meaning. Finally, the last strategy, replacement with an equivalent, seems to be useful in the form of integration with another strategy in tourism texts. Therefore, in general, the combination of strategies is considered a suitable choice in the translation of proper names of tourism oral texts. In this documentary, we have seen examples of combinations, and one of the best combinations is the combination of copying with equivalence. But combination as an independent strategy remains hidden from Van Coillie's point of view.

پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی

دوره ۱۳، شماره ۲۸، بهار و تابستان ۱۴۰۲، ۳۵۹-۳۸۴

rctall.atu.ac.ir

DOI: 10.22054/RCTALL.2023.73646.1674

بررسی برگردان اسامی خاص در مستند «معالم من خوزستان» شبکه الکوثر بر اساس نظریه ون کویلی

نقیسه عماری اله یاری دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مترجمی زبان عربی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

علی ضیغمی* دانشیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

حبیب کشاورز استادیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

چکیده

در جوامع پساکرونایی و بازگشت شوق و انگیزه مردم برای تبادل فرهنگ‌ها و سیروسفر، نیاز به ترجمه بیش‌ازپیش احساس می‌شود. در این میان، شاخه‌های متفاوت صنعت گردشگری با ترجمه شفاهی مرتبط شده است. هدف از انجام این پژوهش، دستیابی به مناسب‌ترین راهکارها در ترجمه اسامی خاص گردشگری و اطلاع از بیشترین راهبرد به کاررفته از راهبردهای نظریه ون کویلی^۱ (۲۰۰۷) در این مستند و آشنایی با چالش‌های آن است. روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی می باشد که در آن ۲۰۰ اسم خاص از مستند گردشگری-تاریخی «معالم من خوزستان» (به فارسی خوزستان در یک نگاه) که از شبکه بین‌المللی الکوثر پخش شده است، استخراج شده و پس از مقایسه نمونه‌های موجود در دو نسخه فارسی و عربی مستند، بر اساس نظریه ون کویلی موردنقد و تحلیل قرار گرفته است. نتایج پژوهش، حاکی از آن است که راهبرد عدم ترجمه، بازتولید و نسخه‌برداری، بیشتر از موارد دیگر استفاده شده است. در حوزه گردشگری، راهبرد عدم ترجمه، بازتولید و نسخه‌برداری از مناسب‌ترین راهبردهای ترجمه به شمار می‌رود؛ زیرا معرفی جاذبه‌های منحصربه‌فرد یک منطقه، از اهداف مترجم در این نوع متون است که باید با ذکر نام اصلی خود، حفظ و متمایز شود. راهبردهای دیگر به ترتیب؛ بازتولید به همراه تطبیق با سیستم آوایی واجی زبان مقصد، حذف، عدم ترجمه به همراه توضیح اضافی، جایگزینی با یک معادل در زبان مقصد می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: راهبردهای ترجمه، اسامی خاص، ون کویلی، الکوثر، گردشگری.

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مترجمی زبان عربی دانشگاه سمنان است.

* نویسنده مسئول: zeighami@semnan.ac.ir

1. Van Coillie, J.

مقدمه

به دلیل همسایگی با کشورهای عرب‌زبان و تعامل روزافزون در زمینه‌های گوناگون اعم از زیارت، درمان، تجارت، گردش و خرید، تحصیل و... با حضور جمعیت زیادی از آن‌ها در کشور مواجه هستیم که مترجمان کارآموده در ترجمه به‌خصوص در حوزه ترجمه اسامی خاص را می‌طلبند. هر شغل و فعالیتی ناگزیر دارای اسامی خاص است. دانش ناکافی و عدم دقت مترجمان و راهنمایان می‌تواند اشتباهاتی را در ترجمه اسم‌های خاص به وجود بیاورد و منجر به ابهام در مستندات تاریخی یا انتقال نادرست آن‌ها گردد. اساس پژوهش حاضر، استخراج و تحلیل اسامی خاص مستند گردشگری-تاریخی «معالم من خوزستان» شبکه الکوثر به تهیه‌کنندگی مازیار مهاجر سلطانی است که متن آن توسط علیرضا خواجه‌پور به زبان عربی ترجمه‌شده و خوانندگان آن رضا منصور جاسم، باسمه شکرچی و منار قیطولی می‌باشند؛ تا بر مبنای نظریه ون‌کویلی، به این هدف دست یابیم که کدام راهبردها با اسامی خاص ترجمه‌شده مترجم در مستند، تطابق دارد؛ همچنین موفقیت مترجم در به‌کارگیری بهترین روش‌های ترجمه در این متون گردشگری چه بوده است و بتوان نقاط ضعف آن را نیز شناسایی نمود تا مترجمان عربی و راهنمایان گردشگری مسلط به زبان عربی را به بهترین راهبردها در ترجمه تخصصی اسامی خاص حوزه گردشگری راهنمایی کرد.

در این مقاله به دنبال پاسخگویی به سؤالات زیر هستیم:

۱- چالش‌های موجود در ترجمه اسامی خاص گردشگری دو زبان فارسی و عربی در

نظریه ون‌کویلی چیست؟

تحلیل اسامی خاص عربی از طریق یک نظریه غربی با چالش‌های زیادی روبه‌روست؛ زیرا این راهبردها با ساختار دستور زبان انگلیسی تطابق دارد؛ بنابراین ناکافی بودن منابع عربی و فارسی در ارائه راهبردهای اسامی خاص، ما را با مشکل مواجه می‌سازد. همچنین هیچ‌یک از تألیفات نظریه‌پرداز موردنظر (ون‌کویلی) تا به حال به زبان فارسی یا عربی ترجمه نشده است و پژوهشگران ناچار به ترجمه اصل کتاب و استخراج نظرات وی شدند.

۲- در متون شفاهی گردشگری، مناسب‌ترین راهبرد در ترجمه اسامی خاص چیست؟

هیچ راهبردی به‌تنهایی در این زمینه مفید نیست و بهتر است تلفیق دو راهبرد را با اولویت موضوع و شرایط موجود، برگزید.

۳- پرسامد روش در ترجمه اسامی خاص در این مستند چیست و چرا از این روش بیشتر استفاده شده است؟

به‌نظر می‌رسد نسخه‌برداری بیشتر از راهبردهای دیگر استفاده شده است و آن‌هم می‌تواند به‌دلیل حفظ اصالت و غنای اسامی خاص موجود در مستند باشد.

پیشینه پژوهش

تاکنون در ترجمه اسامی خاص گردشگری به زبان عربی، پژوهش مستقلی انجام نشده است اما بدون شک در زمینه اسامی خاص، آثار درخور توجهی نگاشته شده است که راهنمای ما در مقاله حاضر بوده و عبارت‌اند از:

ون کویلی (۲۰۱۴) در کتاب «ترجمه ادبیات کودکان؛ چالش‌ها و راهبردها: ترجمه نام شخصیت‌ها رویکردی کارکردی»^۱ راهبردهای ده‌گانه خود و ترجمه شش کارکرد اسامی خاص را ارائه می‌دهد و عواملی که مترجم را در انتخاب یک راهبرد هدایت یا ممانعت می‌سازد، بیان می‌کند.

کشاوری (۱۴۰۰) در مقاله «راهبردهای برگردان اسامی خاص در ترجمه عربی رمان سمفونی مردگان بر اساس الگوی ون کویلی» با استفاده از روش تحلیلی-توصیفی، اسامی خاص موجود را مورد تحلیل قرار داده است. نتایج، حاکی از این است که راهبرد نسخه‌برداری و اضافه کردن توضیحات، بیش از سایر راهبردها استفاده شده است.

بالسی (۲۰۱۴) در مقاله انگلیسی «راهبردهای ده‌گانه ترجمه اسامی خاص ون کویلی»^۲ با شرح و مثال، نظریات ده‌گانه ون کویلی را در ادبیات کودکان بیان کرده است و معتقد است که راهبردهای یک، دو، شش، هفت و هشت، بار معنایی یک اسم خاص را در متن حمل می‌کنند؛ درحالی‌که راهبردهای سه، چهار، پنج، نه و ده، این‌گونه نیستند.

1. Children's literature in translation: challenges and strategies

2. Jan Van Coillie's 10 strategies to translate the names

طباطبایی لطفی (۱۳۹۶) در مقاله «مطالعه توصیفی راهکارهای معادل‌گزینی برای اسامی خاص قرآنی در پنج ترجمه انگلیسی» بر اساس الگوی ون‌کویلی به تحلیل کیفی و کمی داده‌ها پرداخته است. بر اساس دستاوردهای وی جایگزینی با یک معادل در زبان مقصد در ترجمه اسامی خاص قرآن، بیشتر مورد استفاده قرار گرفته است.

همچنین معاذاللهی (۱۳۹۰) در مقاله «ترجمه ادبیات کودکان: بررسی ترجمه اسامی خاص شخصیت‌ها به‌طور ویژه» بر اساس چندین نظریه، به‌خصوص نظریه ون‌کویلی، اسامی شخصیت‌های داستان‌ها را مورد تحلیل قرار داده و تفاوت ترجمه اسامی خاص در ادبیات کودکان و بزرگ‌سالان و جایگاه آن‌ها را شرح می‌دهد.

پیشوایی علوی (۱۳۹۲) در مقاله «بررسی راهبردهای برگردان اسامی علم در ترجمه عربی به فارسی کتاب ألف لیلة و لیلة» به بررسی راهبردهای ترجمه اسامی خاص در داستان هزار و یک شب بر اساس نظریه فرناندز برزیلی^۱ (۲۰۰۶) می‌پردازد. طبق پژوهش وی نسخه‌برداری، حذف و ترجمه بیشترین بسامد را داشته‌اند.

روش پژوهش^۲

مستند‌گردشگری-تاریخی «معالم من خوزستان» (به فارسی: خوزستان در یک نگاه) به تهیه‌کنندگی آقای مازیار مهاجر سلطانی، در سال ۹۱-۱۳۹۰ هـ ش ساخته و در ۲۲ دی‌ماه ۱۳۹۵ در ۱۳ قسمت تقریباً ۲۰ دقیقه‌ای از شبکه بین‌المللی الکوثر^۳ پخش شده است؛ نسخه فارسی مستند از شبکه شما منتشر شده است. ما در این پژوهش ۲۰۰ اسم خاص را استخراج و با یکدیگر مقایسه کرده‌ایم و ترجمه آن‌ها را بر اساس راهبردهای ۱۰ گانه ون‌کویلی، نقد و تحلیل نموده‌ایم. روش تحقیق این پژوهش، توصیفی-تحلیلی است. بدین صورت که نمونه‌های موجود در جامعه آماری توصیف شده بر اساس نظریه ون‌کویلی و سایر منابع علمی مربوطه، مورد کندوکاو قرار می‌گیرد.

1. Fernandes, I.

2. Method

۳. قناة الکوثر الفضائیة.

۱. ادبیات نظری

۱-۱. انواع اسم

اسم‌ها همواره در بافت فرهنگی، جای دارند (ون کویلی، ۲۰۱۴: ۱۳۱). به‌طور کلی، اسم‌ها در زبان فارسی به دو دسته خاص و عام تقسیم می‌شوند: اسم عام اسمی است که بر همه افراد، اشیاء و مفاهیم دلالت کند و بین همگی آن‌ها مشترک باشد؛ مانند: القلعة، المعبد، خُوون چینی (تزئینات آجری)، شَوادان (سطوح زیرزمینی خانه‌های سنتی دزفول و شوشتر)؛ اما اسم خاص تنها به یک فرد یا شیء اشاره دارد و شامل همه افراد نمی‌شود؛ مانند «کول فرّه، آپادانا». بر اساس آنچه در کتاب دستور زبان فارسی آمده است، اسم عام آن است که ما بین افراد همجنس، مشترک است: «مرد، باغ، درخت، اسب»؛ اما اسم خاص یا «اسم علم» آن است که بر فردی مخصوص و معین دلالت کند. اسفندیار، شیراز، البرز، دماوند (قریب و همکاران، ۱۳۶۷: ۲۴-۲۵). برخی می‌گویند اسم خاص به «علم» و «غیرعلم» تقسیم می‌شود. «رستم، اصفهان و رخش» را «اسم خاص علم» می‌گویند؛ زیرا هریک، بر یک فرد مخصوص در این دنیا دلالت می‌کند؛ اما «پروین و تقی» را «اسم خاص غیرعلم» می‌گویند؛ زیرا افراد زیادی به این نام‌ها نامیده می‌شوند. محدوده اسامی خاص وسیع است. کلمه دنیا (به معنای مجموعه‌ای از هستی‌ها) به تنهایی و خارج از بافت معینی، به سبب یکتا و یگانه بودنش، اسم خاص تلقی می‌شود (شریعت، ۱۳۷۲: ۱۷۸). براین اساس می‌توان کلمات «ائمه» و «اهل‌بیت» (قسمت ۱۱) را نیز اسم خاص دانست؛ زیرا فقط به جانشینان و خاندان پیامبر (ص) اطلاق می‌شود و قابل تعمیم نیست.^۱

۲-۱. تقسیم‌بندی اسم

محققان اسامی خاص را به شیوه‌های متفاوتی تقسیم‌بندی کرده‌اند؛ برای مثال: افراد، اشیاء، اماکن، جانداران، خوراک، آداب و رسوم و... با نگاهی بر دائرةالمعارف قرآن کریم (دانشنامه اسلامی) اعلام قرآن در ۲۱ گروه دسته‌بندی شده‌اند.^۲ یکی از معروف‌ترین

۱. سایت دانشنامه اسلامی (تاریخ نقل: ۱۰-۲-۱۴۰۲ ش) = <https://wiki.ahlolbait.com>

۲. تاریخ نقل: ۱۰-۴-۱۴۰۲ ش.

تقسیم‌بندی‌ها، تقسیم‌بندی اسامی خاص نیومارک^۱ (۱۹۸۸) به صورت: اسامی اشخاص، اشیاء و اصطلاحات جغرافیایی است (نیومارک، ۱۳۸۲: ۲۵۸-۲۶۰).

۱-۳. نظریه ترجمه

نظریه ترجمه نظریه‌ای است که به توصیف نظام‌مند روابط بین متغیرهای ترجمه می‌پردازد و تأثیر هر یک از متغیرها را بر معلول، یعنی متن ترجمه‌شده، بررسی می‌کند. این متغیرها عبارت‌اند از: مترجم، کیفیت ترجمه، هدف ترجمه، تأثیر ترجمه بر مخاطب (حقانی، ۱۳۸۶: ۴۳-۴۴).

ترجمه، همانند هر عمل دیگری، همواره با نقص‌هایی همراه است و این نقص‌ها اجتناب‌ناپذیر است و مترجم به‌عنوان واسطه‌ای میان نویسنده و خواننده موظف است این نقص‌ها را جبران کند. به عبارت دیگر، نظریه‌ها ابزاری است برای آشنایی هرچه بهتر با مشکلات ترجمه و عرضه راه‌حل‌هایی برای برطرف ساختن آن‌ها (مهدی پور، ۱۳۸۹: ۵۷).
الگوهای متعددی برای ترجمه اسامی خاص از سوی محققان گوناگون ارائه شده است. Van Coillie, 2006; Fernandes, 2006; Farahzad, 1995; Newmark, (طباطبایی لطفی، ۱۳۹۶: ۱۰۳).

۲. محورهای ده‌گانه نظریه ون کویلی

- ۱) عدم ترجمه، بازتولید، نسخه‌برداری:
- ۲) عدم ترجمه به همراه توضیحات اضافی: در متن یا پاورقی
- ۳) جایگزینی اسم خاص شخصیت با اسمی عام
- ۴) تطبیق آوایی واجی با زبان مقصد
- ۵) جایگزینی با معادل در زبان مقصد (exonym)
- ۶) جایگزینی با نامی بسیار آشنا تر از زبان مبدأ یا جایگزینی با نامی بین‌المللی با کاربرد مشابه

1. Newmark, P.

- ۷) جایگزینی با نامی دیگر از زبان مقصد یا جابه‌جایی
- ۸) ترجمه (اسم‌هایی با دلالت معنای ضمنی)
- ۹) جایگزینی با یک اسم دارای معنای ضمنی دیگر یا اضافی
- ۱۰) حذف (بالسی، ۲۰۱۴: ۸-۱۲).

در ادامه این پژوهش، ۵ راهبردی که در این مستند به کار گرفته شده را تحلیل می‌کنیم. به دلیل وجود اسامی خاص فراوان در مستند، جهت تحلیل به چند نمونه از هر راهبرد، اکتفا کرده‌ایم. در پایین هر جدول، توضیحاتی مختصر از آنچه در مورد نمونه‌ها ضروری به نظر می‌رسد، بیان شده است.

۲-۱. راهبرد عدم ترجمه، بازتولید، نسخه‌برداری^۱

در این راهبرد، کلمه بدون هیچ تغییر از زبان مبدأ به زبان مقصد منتقل می‌شود. علت استفاده از این راهبرد، می‌تواند «استدلال سابقه معادل» باشد؛ یعنی کلمه نسخه‌برداری شده، نسبت به ساخت واژه جدید، در زبان مقصد مدت‌ها رایج شده باشد (صدیقی، ۱۳۹۵: ۶۲). اسامی خاص رایج، چون دیگر بیگانه به نظر نمی‌رسند، به همان شکل منتقل می‌شوند؛ این راهبرد در اسامی خاص جغرافیایی ایران و کشورهای عربی، بیشتر دیده می‌شود (پاسکوا، ۲۰۱۴: ۱۱۶). مانند: کارون، خوزستان، بصره.

بررسی نمونه‌هایی در ترجمه کتاب‌های کودکان به زبان هلندی از سال ۱۹۸۰، نشان داده است که بیشتر اسامی خاص در کتاب‌های کودکان زیر هشت سال، تغییر کرده است در حالی که اسامی خاص خارجی در کتاب‌هایی برای خوانندگان بزرگ‌تر، عموماً بدون ترجمه و تغییر باقی مانده است (ون کویلی، ۲۰۱۴: ۱۳۵).

با توجه به گفته ون کویلی، به این دلیل که موضوع مستند، موضوعی است که بیشتر بینندگان آن، بزرگسال هستند در برخورد با اسامی خاص شخصیت‌ها، می‌توان به انتقال آنان پرداخت. البته با توجه به اینکه ون کویلی فقط به لفظ «اسامی خاص شخصیت‌ها» اشاره نکرده است و به طور کلی لفظ «اسم‌های خاص» را بیان کرده، ما در این پژوهش، بیشتر

---

1. Non-translation, reproduction, copying.

شاهد انتقال اسامی خاص شخصیت‌ها و مکان‌های جغرافیایی، نسبت به بقیه انواع اسامی خاص بوده‌ایم.

جدول شماره ۱ مختص نسخه‌برداری اسامی جغرافیایی شامل رود، کوه، شهر، کشور، سرزمین، معبد، تپه، منطقه و... می‌باشد. بیشترین نسخه‌برداری به ترتیب در قسمت ۷ و ۱ می‌باشد. با توجه به نمونه‌های مستند به طور کل، نسخه‌برداری اماکن با ۵۷٪ از نسخه‌برداری شخصیت‌ها با ۳۸٪ بیشتر است.

جدول شماره ۱. نسخه‌برداری اسامی جغرافیایی

کلمه عربی	کلمه فارسی	راهبرد	قسمت مستند
نارسینا	نارسینا	نسخه‌برداری	اول
زاگرس	زاگرس	نسخه‌برداری	سوم
چهارمحال و بختیاری	چهارمحال و بختیاری	نسخه‌برداری	چهارم
گرگر	گرگر	نسخه‌برداری	چهارم
سلاسل	سلاسل	نسخه‌برداری	ششم
جندی شاپور	جندی شاپور	نسخه‌برداری	هفتم
تخت جمشید	تخت جمشید	نسخه‌برداری	دهم
آسیا	آسیا	نسخه‌برداری	سیزدهم

ون کویلی گویا مخالف خود را از این راهبرد این‌گونه بیان می‌کند که خواننده هنگام مواجه شدن با این اسامی انتقال یافته، نوعی خارجی‌زدگی یا اصطلاحاً «آشنایی‌زدایی»^۱ احساس می‌کند که باعث می‌شود تشخیص اسامی اشخاص در متن سخت‌تر شود. در واقع نام‌های خاصی که تلفظ دشواری دارند، حس لذت را هنگام خواندن متن از بین می‌برند (ون کویلی، ۲۰۱۴: ۱۲۵)؛ مانند: کلماتی با ریشه فارسی یا عیلامی: چهارمحال و بختیاری، دژپل، دور اونتاش. البته باید اشاره کرد که آشنا بودن یک اسم خاص بین مخاطبان مختلف، متفاوت است و بستگی به سطح دانش ایشان و میزان پراکندگی شهرت یک اسم دارد؛ یک اسم معروف یا غیر معروف نزد مخاطب، تأثیر برابری نخواهد داشت و در تعیین راهبرد مناسب، توسط مترجم، اثرگذار است (همان).

1. Defamiliarization

جدول شماره ۲. نسخه برداری نام شخصیت‌ها

کلمه عربی	کلمه فارسی	راهبرد	قسمت مستند
هلن گاردنر	هلن گاردنر	نسخه برداری	اول
هوهین	هوهین	نسخه برداری	دوم
أردشیر بابکان	اردشیر بابکان	نسخه برداری	هفتم
چناری	چناری	نسخه برداری	نهم
هارون الرشید	هارون الرشید	نسخه برداری	یازدهم
کوروش	کوروش	نسخه برداری	دوازدهم
جاسم	جاسم	نسخه برداری	سیزدهم

جدول شماره ۲، مختص نام شخصیت‌های تاریخی و مذهبی است.

اگر در ترجمه اسامی خاص، «جهانی شدن»^۱ مدنظر باشد، بیشتر اسم‌های خاص موجود در زبان مبدأ باید به همان شکل در ترجمه باقی بمانند (پاسکوا، ۲۰۱۴: ۱۱۶)؛ بنابراین نام شخصیت‌های مذهبی، مانند امیرالمؤمنین (ع)، سیدالشهدا (ع) و علی بن موسی الرضا (ع) به همان شکل در زبان فارسی بیان می‌شوند. در واقع اسامی علم مفرد، مرکب، کنیه و القاب، نیازی به ترجمه ندارند (معروف، ۱۳۹۲: ۸۴-۸۶).

هنگامی که زبان مبدأ در قالب واژه یا گروه واژه، واقعیتی مادی یا انتزاعی را ارائه می‌کند که در زبان مقصد وجود ندارد، پربسامدترین راه حل طبیعی، چشم‌پوشی از برگردان آن است که در نتیجه به صورت وام‌گیری درمی‌آید. البته به شرط آن که استعمال واژه مزبور در زبان مقصد جای خود را باز کند و تعمیم یابد (ذات علیان، ۱۳۶۶: ۶۳).

بنابراین روش نسخه برداری به عواملی چون آسان بودن تلفظ و نگارش کلمه، میزان رایج بودن آن در زبان مقصد، هدف جهانی کردن و شناساندن اسم خاص، وجوه فرهنگی، دینی و جغرافیایی مشترک و سطح دانش مخاطب، بستگی دارد.

۲-۲. تطبیق آوایی واجی با زبان مقصد (آوانویسی)^۲

در این راهبرد، نیاز است مترجم یک اسم خاص را با قوانین آوایی و واجی زبان مقصد،

1. Internationalization

2. Phonetic or morphological adaptation to the target language

تطبیق دهد؛ مانند: باریس به جای پاریس. تغییر یک کلمه، حسب قوانین آوایی-واجی زبان مقصد، به طوری که معنا ثابت بماند، خواندن و درک کردن اسامی خاص خیالی یا واقعی را آسان‌تر می‌کند (بالسی، ۲۰۱۴: ۹-۱۰). معروف در این خصوص گفته است:

۱. «چ: CH» تبدیل به تش یا ت ش یا ش می‌شود (معروف، ۱۳۹۲: ۶۲-۶۳). اما در مستند به دلیل وجود اسامی خاص، نزدیک‌ترین حرف را برای عدم اشتباه و ابهام به کار گرفته‌اند. برای مثال: چهارمحال و بختیاری = چهارمحال و بختیاری (قسمت ۴، ۵۴:۰۴) - چغازنبیل = چغازنبیل (قسمت ۱۰، ۴۷:۰۶)

۲. «گ: G» تبدیل به «غ» یا «ج» یا «ک» می‌شود.

تبدیل حرف «گ» به «غ» در اسم خاص زاگرس بیشتر از دو حرف دیگر کاربرد داشت؛ اما در واقع اینکه کدام حرف برای کلمه زاگرس یا هر کلمه دیگری استفاده می‌شود، سماعی است (قسمت ۳، ۱۵:۱).

۳. «و: V» تبدیل به «ف» می‌شود. مثال: ویتامین به فیتامین.

در قسمت هشتم «ورشو»، «فرسای» ترجمه شده است (۴۴:۰۷)

۴. «پ: P» تبدیل به «ب» می‌شود. مثال: جندی صابور (قسمت ۷، ۱۱:۱۶).

امکان این وجود دارد که حرف «ش» در شاپور در تعریب پیشین به «ص» تبدیل شده باشد. مثالی دیگر:

آکروپل = آتروبل تبدیل «ک» به «ت» در این کلمه سماعی است که باید از طریق فرهنگ اعلام یا جستجو در موتورهای جستجو از صحت آن مطمئن شد (قسمت ۱۳: ۰۸:۰۳). گاهی تغییراتی را در برخی کلمات مشاهده می‌کنیم که پیش‌ازاین توسط صاحبان زبان ساخته و رایج شده است. آن‌ها را می‌توان در فرهنگ لغت‌ها یافت. مثلاً معادل کلمه «ارشمیدس» در عربی «أرخمیدس» است (قسمت ۱۰: ۱۳:۳۲). «معیار دقیق در ضبط اسم‌های علم (خاص) در ترجمه به فارسی یا عربی، دایره‌المعارف‌های معتبر فارسی و عربی است.» و «توجه به ضبط صحیح اسم‌های علم بسیار با اهمیت است؛ زیرا هرگونه مسامحه در این مورد موجب شیوع غلط واژگان خواهد شد» (معروف، ۱۳۹۲: ۸۳-۸۴).

بیشترین نمونه‌های تطبیق را می‌توان در قسمت ۱۱ یافت. برآورد نمونه‌ها این گونه است که تطبیق شخصیت‌ها با ۴۶٪ از تطبیق اماکن با ۴۴٪ بیشتر رخ داده است.

۲-۳. حذف^۱

مترجم گاهی جهت سرعت‌بخشیدن به فرایند ترجمه و یا نیافتن معادلی برای کلمه موردنظر، عمداً یا سهواً اقدام به حذف یک اسم خاص یا بخشی از آن می‌کند. آخرین راه‌حل، هنگام رویارویی با مشکلات ترجمه، از قلم انداختن آن‌ها است (ون‌کویلی، ۲۰۱۴: ۱۲۹). دلایل متفاوتی برای استفاده از این راهبرد وجود دارد. برای مثال: اختلافات سیاسی مذهبی، عدم تسلط مترجم برای یافتن معادل، کم‌اهمیت بودن اسم در شرایط استثنایی. حذف، ممکن است با انگیزه‌های مختلفی مانند: الف) پرهیز از زیاده‌گویی و اقتصاد کلامی. ب) انگیزش، تفکر و کنکاش. ج) ذکر مطلب مهم. د) تفصیل پس از اجمال. ه) بیان علت و... صورت گیرد (جلالی، ۱۳۸۸: ۲۱).

این حذفیات در قسمت ۱۱ مستند، بیشتر دیده می‌شود. حذف اماکن با ۵۵٫۵٪ از حذف شخصیت‌ها با ۴۴٪ بیشتر است.

جدول شماره ۳. حذف اسامی خاص

کلمه عربی	کلمه فارسی	راهبرد	قسمت مستند
-	شاتوک ناهونته دوم	حذف کامل	دوم
کوره	سه کوره	حذف بخش اول	چهارم
تیر	تیر و تیر	حذف یک بخش	اول
این شوشناک	این شوشیناک	حذف یک حرف	دهم

اگر کلمه‌ای عام باشد و حذف آن خللی در فهم کلی جمله به وجود نیاورد، حذف امکان‌پذیر است؛ اما اگر اسم خاص یا عنصری فرهنگی در موقعیت ارتباطی مهمی از جمله باشد، نمی‌توان به حذف آن مبادرت کرد. از نظر بیکر، حذف زمانی به کار گرفته می‌شود

که برتری یک ترجمه سلیس و یک‌دست با خوانش‌پذیری بالا، بر ترجمه‌ای با ارزش و دقیق، به‌وضوح بچربد (بیکر، ۱۳۹۳: ۵۱).

در بعضی مثال‌ها علاوه بر حذف یک حرف، هم‌زمان خطای تلفظی نیز رخ داده است: «هومبان» (صراف، ۱۳۸۷) از روی اشتباه به «قمبان» (قسمت ۲: ۴:۲۸) و «ناپی» به «ناتی» ترجمه شده است (قسمت ۲: ۴:۲۹). در بخش خطاها به این مسئله اشاره خواهیم پرداخت.

۲-۴. عدم ترجمه به همراه توضیح اضافی در متن یا در پانوشت^۱

این راهبرد علاوه بر حفظ اصل کلمه، ابهام‌زدایی می‌کند؛ به این صورت که همراه اسم خاص، توضیحی در داخل متن یا پاورقی قرار می‌دهد. اطلاعات افزوده‌ای که مترجم باید به ترجمه‌اش اضافه کند، معمولاً توضیحات فرهنگی (تفاوت‌ها)، فنی (مربوط به موضوع) یا زبانی (استفاده خودسرانه از واژه‌ها برای توضیح مطلب) است (نیومارک، ۱۳۸۲: ۱۱۷). طبق بررسی‌ها، در این مستند، توضیحات اضافی مکان‌ها با ۵۴٪ بیشتر از توضیحات اضافی شخصیت‌ها با ۳۱٪ است. در مثال‌های جدول شماره ۳، زیر توضیحات اضافی خط کشیده شده است.

جدول شماره ۴. ترجمه با توضیحات اضافی

اول	خوزستان ایرانیة	خوزستان
اول	إيران الإسلامية	ایران
دوم	ملحمة الشاعر و الحكيم الإيراني الخالد الفردوسی الشهيرة	الشاهنامه
چهارم	قضاء مسجد سليمان	مسجد سلیمان
چهارم	سفرة هفت سین فی عيد النبروز	هفت‌سین
دوازدهم	بلاد الهند	الهند

اگر مترجم معنای ضمنی اسم خاص یک شخصیت را توضیح دهد، مسلماً یادگیری خواننده افزایش می‌یابد و به فراگیری مطلبی مشتاق می‌شود؛ زیرا معنای آن اسم را در زبان

1. Non-translation along with additional explanation

دیگر فرا گرفته است. همچنین با یک بار توضیح، می توان از مبهم یا مضحک به نظر رسیدن یک اسم خاص در زبان دیگر، جلوگیری کرد. وی پیشنهاد می دهد کمی توضیح در داخل متن، باعث افزایش حس لذت خواننده در موضوع مورد نظر می شود (ون کویلی، ۲۰۱۴: ۱۲۶)؛ مانند: سجن باستیل: فی فرنسا (قسمت ۱۳: ۲۲: ۰۳).

کلماتی مانند «نهر»، «قضاء»، «السید» به ترتیب به کلمات «کارون»، «مسجد سلیمان»، «المسیح» متصل شده و باهم به کاررفته می روند و درواقع اسامی خاص به واسطه آنها شناخته شده تر می شوند. به این کلمات «توصیف گر»^۱ می گویند که می توانند قبل از اسم بیایند. بعضی اوقات نیز در قالب صفت بعد از اسم می آیند؛ مانند: کوروش الأحمینی. بنابراین توضیحات اضافی می توانند توصیف گر، صفت، مضاف الیه، عبارت یا یک جمله باشند.

گاهی مترجم برحسب شرایط و نیاز یک اسم خاص را به متن اصلی اضافه می کند. مثال: الملك الآشوری صفاح آشور بانیبال، جزء اضافه شده: صفاح (قسمت ۱۰: ۳۲: ۱۷). به نظر می رسد صفاح از روی اشتباه به این اسم اضافه شده است؛ زیرا چنین شخصیتی وجود ندارد. همچنین اضافه شدن کلمات «أرض جوزجان» (قسمت ۱۱: ۱۵: ۱۳) و «واقعة الطف» (قسمت ۱۱: ۴۲: ۱۲) به متن عربی.

۲-۵. راهبرد جایگزینی با یک معادل در زبان مقصد^۲

در صورت یافتن معادلی به شکل اسم خاص در زبان مقصد، مترجم باید از آن به صورت غیرمستقیم به عنوان انتخاب دوم پس از راهبرد نسخه برداری یا تطبیق در متون گردشگری استفاده کند. برخی نامهای مشهور و شخصیت های معروف تاریخی در زبان های مختلف، دارای معادل هستند. برای مثال: John و Jan. این نامها با فرهنگ زبان مقصد ترکیب می شوند و به شیوهی مقایسه ای بین دو زبان عمل می کنند (ون کویلی، ۲۰۱۴: ۱۲۷-۱۲۶).

بالسی معتقد است درواقع آوازه این نامها پیش از این در جهان منتشر شده است که چه در تلفظ و چه در فهم، تحت تأثیر اسامی خارجی آنها قرار نمی گیریم. این اسمها هنگام

1. Descriptor

2. Replacement with an equivalent in the target language

معادل‌یابی حتی برای نامیدن انسان‌های غیر معروف نیز استفاده می‌شوند و به هدف آسان کردن معنا به‌ویژه برای کودکان به کار می‌روند. برای مثال: الکساندر / اسکندر، بنیامین / بنجامین؛ بنابراین مترجم باید در این راهبرد نسبت به وجود معادل آن آگاهی داشته باشد که موفقیت در این زمینه، تسلط کامل بر زبان مبدأ و مقصد را می‌طلبد (بالسی، ۲۰۱۴: ۱۰)؛ برای مثال: کلمه «بولونیا» شهری در ایتالیا است و معادل لهستان نیست؛ بنابراین چه‌بهره آنکه مترجم در این مستند از کلمه «بولندا» بهره گیرد.

ذات‌علیان به مطلب مشابهی با بالسی اشاره می‌کند: «معادل‌یابی، قدمی است فراتر که مترجم در عرصه آزادی انتخاب برمی‌دارد و در پی آن مسئولیت بیشتری را برعهده می‌گیرد. در واقع با معادل‌یابی گفتاری در زبان مبدأ را به گفتاری در زبان مقصد برمی‌گردانیم که نه از لحاظ صوری و نه از لحاظ معنایی با آن وجه مشترکی ندارد و مترجم کار خود را به ترجمه مفهومی که از حیث شناخت زبان، بلافاصله به ذهنش خطور می‌کند، محدود می‌سازد اما مفهومی که از جهت معنای کلی باید در هر دو زبان تأثیری مشابه بر اذهان باقی گذارد» (ذات‌علیان، ۱۳۶۶: ۶۵).

جدول شماره ۵. معادل‌یابی اسامی خاص

کلمه عربی	کلمه فارسی	راهبرد	قسمت مستند
بولونیا	لهستان	جایگزینی	هشتم
وادِ رافدین	بین‌النهرین	جایگزینی	هشتم
الثورة الدستورية	انقلاب مشروطه	جایگزینی	پنجم
الرسول الأكرم	حضرت آل الله	جایگزینی	سوم

کشاورز، راهبرد معادل‌یابی را ترکیبی از معادل مفهومی و ترجمه (راهبرد هشتم) تعبیر می‌کند؛ مترجم اسم را به صورت تحت‌اللفظی یا مفهومی ترجمه می‌کند و ممکن است اسم خاص در زبان مقصد به اسم عام تبدیل شود. «استفاده از این راهبرد ممکن است با اصل امانت‌داری در ترجمه تعارض داشته باشد و مترجم نباید از این راهبرد زیاد استفاده کند» (کشاورز، ۱۴۰۰: ۱۹۱-۱۹۲).

۳. تلفیق راهبردها

مسلم است که هیچ راهبرد مطلقاً را نمی‌توان در ترجمه انواع مختلف اسامی خاص و بافت‌های متفاوت برگزید. در فرایند تلفیقی، مترجم از چند روش به صورت هم‌زمان برای انتقال یک عنصر فرهنگی استفاده می‌کند (روشنفکر و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۱). در حوزه گردشگری جهت انتقال بهتر مفهوم، مخصوصاً در ترجمه شفاهی، این راهبرد مفید است؛ مترجم باید بر اساس اولویت، شرایط، نوع متن و تجربه خود، دو یا چند راهبرد را به کار بگیرد؛ اما به‌طور کل مترجم بهتر است به تلفیق دو راهبرد در متون گردشگری اکتفا کند؛ زیرا افزایش تعداد راهبردها در برگردان یک اسم، برای مخاطب ملال‌آور است. برخی نمونه‌های تلفیق‌شده در این مستند عبارت‌اند از:

داریوش الکبیر: نسخه‌برداری + ترجمه (قسمت ۱: ۱۰:۳۴).

اونتاش نابریشا: نسخه‌برداری + حذف (قسمت ۱۰: ۰۴:۳۱).

کوره: حذف + تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد (قسمت ۴: ۰۹:۳۲).

علی بن محمد بن هادی: تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد + جایگزینی (قسمت ۱۱: ۱۵:۳۱).

دژپول: نسخه‌برداری + تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد (قسمت ۷: ۰۲:۰۶).

یکی دیگر از نمونه‌های تلفیق جدید و پرکاربرد در این مستند، ترکیب دو راهبرد تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد همراه با توضیحات اضافی می‌باشد.

الإمبراطور الهمانی ولرین: تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد + توضیحات اضافی (قسمت ۸: ۱۵:۲۱).

الکعبه المشرفة: تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد + توضیحات اضافی (قسمت ۴: ۱۳:۰۴).

الملك الیثدادی هوشنغ: تطبیق با سیستم آوایی زبان مقصد + توضیحات اضافی (قسمت ۴: ۰۱:۴۹).

۴. تغییر نا به جا، مانع فهم است.

خطاهای نگارشی-املایی و تلفظی اسامی خاص در زبان مقصد، می‌تواند به دلیل اشتباه در شنیدن اسم‌ها، بی‌دقتی در انتقال این اسامی و عدم تسلط مترجم به زبان مبدأ و مقصد باشد. این خطاها اغلب در جابه‌جایی و حذف و اضافه کردن حروف و مصوت‌های کوتاه و بلند، در قسمت ۱۰ رخ داده است و به نظر می‌رسید گاهی کلمات تغییر یافته، صبغه عربی داشتند؛ زیرا گوینده برنامه، عراقی‌الاصل بوده و امکان رخ دادن خطا در تلفظ اسامی خاص با رنگ و بوی عربی، وجود دارد. به برخی از این خطاها اشاره می‌کنیم:

«آی‌پیر» در مستند، اشتباهاً از روی اشتباه، به «آیاکیل» تبدیل شده است (قسمت ۲:

۰۶:۴۲).

«قلعه تُول»، «قلعه تُل» تلفظ شده است و به کلمه عربی «تَل: تپه» بی‌شبهت نیست.

تلفظ درست اسم این قلعه تاریخی با مصوت کوتاه «ا» همراه است (قسمت ۳: ۰۲:۱۵).

سه نوع تلفظ نادرست «جَغازنبیل»، «جَکازنبیل» و «جَکازنبیل» در مصوت کوتاه «ا»

برای نام معبد باستانی زیگورات چُغازنبیل استفاده شده است (قسمت ۱۰).

نام باستان‌شناس فرانسوی «ژان ژاک دو مورگان» در مستند عربی، «ژان ژورک» تلفظ

شده است؛ به عبارت دیگر: علاوه بر نسخه برداری، «مورگان» حذف و حرف «ر» اضافه شده

است (قسمت ۱۳: ۰۴:۵۲).

بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله که با تحلیل و مقایسه ۲۰۰ اسم خاص از ترجمه عربی مستند تلویزیونی «معالم

من خوزستان» (به فارسی: خوزستان در یک نگاه) در زمینه گردشگری بر اساس نظریه

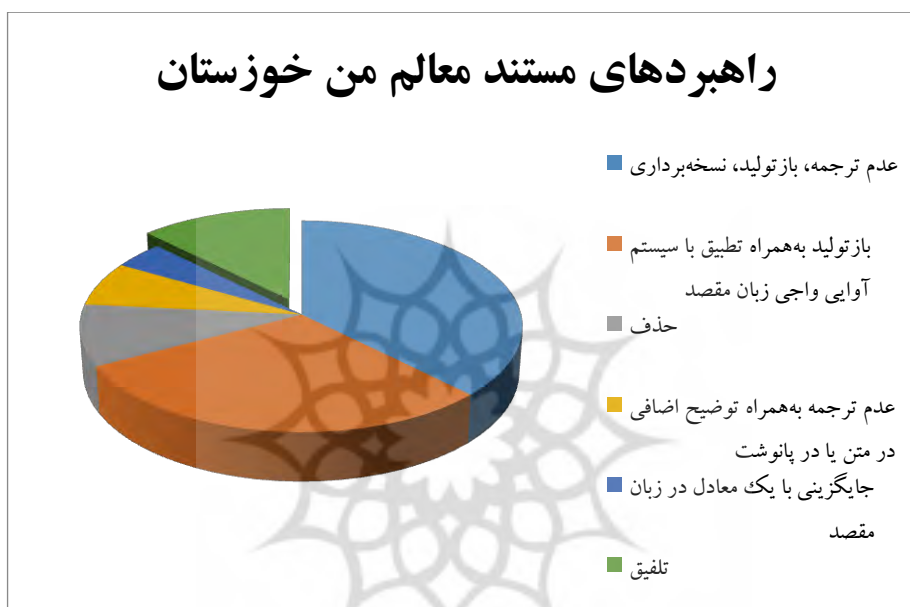
ون‌کویلی، چگونگی ترجمه عربی اسامی خاص بررسی گردید؛ از راهبردهای پیشنهادی

ون‌کویلی، ۵ راهبرد در ۱۳ قسمت از این مجموعه، بیش از سایر راهبردها استفاده شده

است که به ترتیب عبارت‌اند از:

(۱) عدم ترجمه، بازتولید، نسخه برداری.

- ۲) بازتولید به همراه تطبیق با سیستم آوایی واجی زبان مقصد.
- ۳) حذف.
- ۴) عدم ترجمه به همراه توضیح اضافی در متن یا در پانوشت.
- ۵) جایگزینی با یک معادل در زبان مقصد.

در مستند حاضر «عدم ترجمه، بازتولید و نسخه‌برداری»، پربسامدترین راهبرد به شمار می‌رود و علت آن، مبدأ محور بودن مترجم در خصوص انتقال مستقیم جاذبه‌های مختلف ایران می‌باشد. طبق آمار، نسخه‌برداری اماکن با ۵۷٪ از نسخه‌برداری نام شخصیت‌ها با ۳۸٪ بیشتر است. در راهبرد تطبیق با سیستم آوایی واجی زبان مقصد، تعریب کلمات نقش بارزی دارد و لازم است مترجم با انتقال شکل آوایی یک اسم خاص در زبان مقصد، آشنایی کامل داشته باشد. در راهبرد سوم، حذف به صورت کامل یا ناقص در اسامی خاص شناسایی شد که با مقایسه دو نسخه عربی و فارسی مستند، می‌توان آن‌ها را یافت. راهبرد چهارم در صورت نارسایی‌های معنایی یا معنای ضمنی اسامی خاص مورد استفاده مترجم

قرار می‌گیرد. در متون گردشگری شفاهی، این توضیحات باید کوتاه و همراه با اسم خاص ذکر شود. در راهبرد جایگزینی با یک معادل، مترجم در صورت اطلاع از معادل اسم خاص، بهتر است آن را به صورت تلفیقی با راهبرد دیگر، به کار بگیرد. استفاده از تلفیق ایده‌آل‌ترین راهکار در ترجمه اسامی خاص متون گردشگری به‌ویژه متون شفاهی تلقی می‌شود. این تلفیق می‌تواند ترکیب دو راهبرد باشد. ترکیب نسخه‌برداری با راهبرد دیگر در این نوع متون مناسب به نظر می‌رسد. به‌طور کل، راهبرد مستقلی به نام تلفیق در نظریه ون‌کویلی، ذکر نشده است.

شایان‌ذکر است که ارائه الگوهای جامع و تعاریف جدید از انواع اسامی خاص در زبان فارسی و عربی، ضروری به نظر می‌رسد و کمک وافر به پژوهش‌های این زمینه خواهد کرد. همچنین لازم است هر زبانی اقدام به ساخت نظریه‌ها و راهبردهای ترجمه‌ای خود کند؛ زیرا ساختار کلمات بین زبان‌ها با یکدیگر متفاوت است و ممکن است راهبردی در یک زبان کارآمد باشد، در حالی که در زبان دیگر کاربردی ندارد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Nafiseh Allahyari <http://orcid.org/0009-0003-8350-8247>
Ali Zeighami <https://orcid.org/0000-0002-2514-7282>
Habib Keshavarz <https://orcid.org/0000-0003-3113-8259>

منابع

- بالسی، گوکای. (۲۰۱۴). *راهبردهای ده‌گانه جان ون‌کویلی در ترجمه اسم‌ها*. ترکیه-استانبول: دانشگاه بغازیچی.
- بیکر، مونا. (۱۳۹۳). *به عبارت دیگر*. مترجم علی بهرامی. ویرایش دوم. تهران: رهنما.
- پاسکوآ فبلس، ایزابل. (۲۰۱۴). *ارجاعات فرهنگی ترجمه کردن: زبان جوانان در متون ادبی*. اسپانیا: دانشگاه اسپانیا.
- پیشوایی علوی، محسن؛ یوسفی، پروین و نادری، گلپهار. (۱۳۹۲). *بررسی برگردان اسامی علم در ترجمه عربی به فارسی کتاب ألف لیلة و لیلة، مجموعه مقالات همایش ملی هزار و یک شب و ادبیات ایران و جهان، همدان: دانشگاه بوعلی سینا*.
- جلالی، جلال‌الدین. (۱۳۸۸). *ضرورت شناخت و کاربرد «انسجام و پیوستگی» در ترجمه انگلیسی قرآن کریم*. ترجمان وحی، ۱۳(۱)، ۵۱-۱۵.
- حقانی، نادر. (۱۳۸۶). *نظرها و نظریه‌های ترجمه*. چاپ اول. تهران: امیرکبیر.
- ذات‌علیان، غلامرضا. (۱۳۶۶). *درباره روش ترجمه*. مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۲۰(۴)، ۷۱-۶۳.
- روشنفکر، کبری؛ نظری منظم، هادی و حیدری، احمد. (۱۳۹۲). *چالش ترجمه‌پذیری عناصر فرهنگی در رمان «اللص والکلاب» نجیب محفوظ؛ مقایسه دو ترجمه با تکیه بر چارچوب نظری نیومارک*. *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۳(۸)، ۳۴-۱۳.
- 20.1001.1.22519017.1392.3.8.1.2
- شریعت، محمدجواد. (۱۳۷۲). *دستور زبان فارسی*. چاپ ششم. تهران: انتشارات اساطیر.
- صدیقی، کلثوم. (۱۳۹۵). *پژواک اندیشه‌های بشری، رویکردی نوین به واژه‌شناسی و برابریابی*. خراسان رضوی: دانشگاه فردوسی مشهد.
- صراف، محمدرحیم. (۱۳۸۷). *نقوش برجسته ایلام*. تهران: سمت.
- طباطبایی لطفی، سیدعبدالمجید. (۱۳۹۶). *مطالعه توصیفی راهکارهای معادل‌گزینی برای اسامی خاص قرآنی در پنج ترجمه انگلیسی*. *مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی*، ۱(۱)، ۹۹-۱۱۷.
- معروف، یحیی. (۱۳۹۲). *فن ترجمه: اصول نظری و عملی ترجمه از عربی به فارسی و فارسی به*

عربی (ویراست دوم). تهران: سمت.

کشاورز، حبیب. (۱۴۰۰). راهبردهای برگردان اسامی خاص در ترجمه عربی رمان «سمفونی مردگان» بر اساس الگوی ون کویلی (۲۰۰۷). *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۱(۲۵)، ۱۷۹-۱۹۷.

<https://doi.org/10.22054/rctall.2021.57698.1526>

قریب، عبدالعظیم؛ بهار، ملک‌الشعرا؛ فروزانفر، بدیع‌الزمان؛ همایی، جلال و یاسمی، رشید. (۱۳۶۷). *دستور زبان فارسی (پنج استاد)*. چاپ پنجم. تهران: سازمان انتشارات اشرفی، چاپخانه گلشن.

معاذاللهی، پروانه. (۱۳۹۰). ترجمه ادبیات کودکان: بررسی ترجمه اسامی خاص شخصیت‌ها به‌طور

ویژه. *مجله مطالعات ادبیات کودک*، ۲(۲)، ۱۵۳-۱۶۸. 10.22099/JCLS.2012.434

مهدی پور، فاطمه. (۱۳۸۹). نظری بر روند پیدایش نظریه‌های ترجمه و بررسی سیستم تحریف متن، از نظر آنتوان برمن. *نشریه کتاب ماه ادبیات*، ۴۱(۴)، ۵۷-۶۳.

نیومارک، پیتتر. (۱۳۸۲). دوره آموزش فنون ترجمه ویژه مقاطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد. مترجمان منصور فهیم و سعید سبزیان مرادآبادی. تهران: رهنما.

ون کویلی، جان و ورشورن، والتر. (۲۰۱۴). *ترجمه ادبیات کودکان: چالش‌ها و راهبردها*. نیویورک: انتشارات روتلج.

English References

Balci, A. G. (2014). *Jan Van Coillie's 10 strategies to translate the names*.

Turkiye- Istanbul: Boğaziçi University.

Pascua, F. I. (2014). *Translating Cultural References: The Language of Young People in Literary Texts*. Spain: Universidad de Las Palmas de Gran Canaria.

Van Coillie, J., and Verschueren, W. P. (2014). *Children's Literature in Translation: Challenges and strategies*. USA: Routledge.

Translated References to English

Baker, M. (2014). *In Other Words*. Translator: Bahrami, A. Tehran: Rahnama press. [In Persian]

Haghani, N. (2007). *Opinions and theories of translation*. First Edition.

Tehran: AmirKabir. [In Persian]

- Ivir, V. (1991). *The method of translating different cultural elements*. Translated by: Hashemi. M. R. No. 2. P. 3-13. [In Persian]
- Jalali, J. (2009). The Necessity of Recognizing and Using Coherence and Cohension in The English. *Translation of Holy Qoran Interpretation of Revelation*, 13(1): 15-51. [In Persian]
- Keshavarz, H. (2021). Strategies for Translating Proper Names in the Arabic Translation of the Novel “Symphony of the Dead” based on the Model of Coillie (2007). *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 11(25): 179-197. <https://doi.org/10.22054/rctall.2021.57698.1526> [In Persian]
- Maazallahi, P. (2011). Children's Literature in Translation: Analysis of Translation of Names in Characters. *Journal of Children's Literature Studies (JCLS)*, 2(2): 153-168. 10.22099/JCLS.2012.434 [In Persian]
- Ma'ruf, Y. (2010). *The Art of Translation: theoretical and practical principles of translation from Arabic to Persian and Persian to Arabic (second edition)*. Tehran: SAMT. [In Persian]
- Mahdipour, F. (2010). A Comment of Process of Emergence of Translation Theories and Study of Text Distortion System based on Antoine Berman. *Ketab Mah Adabiat*, (41): 57-63. [In Persian]
- Newmark, P. (2003). *A textbook of translation*. Translators: Mansoor Fahim and Saeed Sabzian. Tehran: Rahnama. [In Persian]
- Pishvaii Alavi, M., Yusefi, P., and Naderi, G. (2013). Studying the translation of proper names in Arabic to Persian of the book Alf Lailat Walilalah, *Researches of the National Conference of One Thousand and One Nights and the Literature of Iran and the World*, Hamedan: Boo Ali Sina University. [In Persian]
- Qarib, A., and . (1988). *Persian grammar (Panj Ostad)*. Ashrafi Publishing organization. . Fifth Edition. Golshan Publishing [In Persian]
- Roshanfekar, k., Nazari Monazam, H., and Heidari, A. (2013). The Challenges of Translating Cultural Elements in the Novel “El-Lis'sWal-Kilab” Naguib Mahfouz: Comparison of Two Translations, with Emphasis on Newmark Theoretical Framework. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 3(8): 13-34. 20.1001.1.22519017.1392.3.8.1.2 [In Persian]
- Sarraf, M. R. (2008). *Elamite relief motifs*. Tehran: SAMT. [In Persian].
- Seddighi, K. (2016). *The Echo of Humanistic Thoughts, A New View Point to Philology and Terminology*. Razavi Khorasan: Ferdowsi University of Mashhad. [In Persian]
- Shariat, M. H. (1993). *Persian grammar*. Sixth Edition. Tehran: Asatir

Publishing. [In Persian]

Tabatabaie Lotfi, S. A. (2017). A Descriptive Study on Translation Strategies of the Quranic Proper Nouns in Five English Translations. *Quranic Studies and Islamic Culture*, 1(1), 99-117. [In Persian]

Zatalian, G. (1987). About Translation Method. *Journal of Faculty of Literature and Human Science*, (4): 63-71. [In Persian]

<https://www.alkawthartv.ir/news/67686>

<https://iranatlas.info/izeh/iz-kulfarah.htm>

<https://wiki.ahlolbait.com>

<https://fa.wikipedia.org>

استناد به این مقاله: عماری اله یاری، نفیسه، ضیغمی، علی و کشاورز، حبیب. (۱۴۰۲). بررسی برگردان اسامی خاص در مستند «معالم من خوزستان» شبکه الکترون بر اساس نظریه ون کویلی. *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۳(۲۸)، ۳۵۹-۳۸۴. doi: 10.22054/RCTALL.2023.73646.1674

Translation Researches in the Arabic Language and Literature is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.